

Stanovisko Republikovej únie zamestnávateľov

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení smernica Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca Únie pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny – riadne predbežné stanovisko
 - <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2021/455>
 - Materiál v pripomienkovom konaní do 25.03.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového Ministerstvom financií SR na základe Uznesenia vlády SR č. 627/2013

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Tento návrh smernice o zdaňovaní energie sa sústreďuje najmä na nasledujúce ciele:

- stanovenie rámca, ktorý prispeje k dosiahnutiu cieľov EÚ do roku 2030 a ku klimatickej neutralite do roku 2050 v kontexte Európskej zelenej dohody. Zahŕňa to zosúladenie zdaňovania energetických výrobkov a elektriny s politikami EÚ v oblasti energetiky, životného prostredia a klímy, čo prispeje k úsiliu EÚ o znižovanie emisií. Súčasne by sa zabezpečila súdržnosť so systémom obchodovania s emisiami ETS a predišlo by sa nesúladu a prekryvaniu
- stanovenie rámca, vďaka ktorému sa ochráni a zlepši vnútorný trh EÚ, a to tak, že sa aktualizuje rozsah a štruktúra sadzieb a zároveň sa zracionalizujú oslobodenia od daní a daňové úľavy, ktoré uplatňujú členské štáty
- zachovanie schopnosti smernice o zdaňovaní energie vytvárať príjmy do štátnych rozpočtov členských štátov, ako aj účinkov prerozdelenia, ktoré sú ďalšími aspektmi, ktoré je potrebné adekvátne zohľadniť

Slovenská republika vo všeobecnosti podporuje ciele predloženého návrhu smernice o zdaňovaní energie a hlavné línie na prehodnotenie súčasnej smernice o zdaňovaní energie z hľadiska vytvorenia nových stimulov na efektívnejšie využívanie energetických zdrojov, na rozvoj čistých technológií zameraných na zníženie emisií CO₂, ako aj nového prístupu k energetickej úspore.

Postoj RÚZ k materiálu

Deklarované ciele sa navrhujú dosiahnuť prechodom od zdaňovania založeného na objeme k zdaňovaniu založenom na energetickom obsahu, odstránením stimulov pre používanie fosílnych palív a zavedením rebríčka sadzieb podľa ich environmentálnych vlastností. **RÚZ k návrhu predkladá nasledovné zásadné pripomienky.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k časti stanovisko Slovenskej republiky k článkom 7, 8, 9, 10“

Plne podporujeme výhrady v stanovisku SR k nadmernému nárastu minimálnych sadzieb dane pre zemný plyn.

Odôvodnenie

Minimálne sadzby zdanenia by mali odrážať lepšiu klimatickú hodnotu zemného plynu ako vykurovacieho paliva a pohonnej látky v doprave. Všetky členské štáty okrem jedného uplatňujú výrazne nižšie sadzby dane na zemný plyn, ako sú navrhované minimálne sadzby. Navrhované prudké zvýšenie minimálnej daňovej sadzby by spôsobilo:

- výrazné oslabenie úlohy využívania zemného plynu v doprave;
- penalizovanie podnikov a zákazníkov, ktorí už zemný plyn využívajú;
- vytváranie negatívnych podmienok pre ďalší rozvoj trhu a smerom k bio-CNG a bio-LNG;
- paradoxne, zlepšenie konkurencieschopnosti menej ekologických fosílnych pohonných látok.

Plynová mobilita môže efektívne prispieť k dekarbonizácii odvetvia dopravy vytvorením nákladovo efektívnych synergii s elektromobilitou. CNG a LNG poskytujú lacné a efektívne riešenie na výrazné zníženie nielen emisií CO₂, ale aj lokálne znečisťujúcich látok, ako sú prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀,

oxidy síry a dusíka. Rozvíjajúcu sa infraštruktúru CNG a LNG v sektore dopravy možno úplne využiť pri prechode na biometán a vodík.

2. Zásadná pripomienka k časti stanovisko Slovenskej republiky k článku 13“

Podporujeme znenie stanoviska k článku 13 ohľadom KVET.

Odôvodnenie:

Zdaňovanie energie by sa malo vzťahovať len na konečnú spotrebu, pričom používanie energie v rámci energetického hodnotového reťazca a všetky formy premeny a skladovania by nemali byť zdanené. Navyše by malo byť členským štátom umožnené oslobodiť od daní energetické výrobky používané na vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla.

3. Zásadná pripomienka k časti stanovisko Slovenskej republiky k článku 16“

V stanovisku Slovenskej republiky k článku 16 navrhujeme, na konci prvej vety odstrániť bodku a doplniť nasledovné znenie: „a vysokozmesné biopalivá.“

Odôvodnenie:

Pri súčasnej skladbe obnoviteľných zdrojov energie v doprave SR a nízkom podiele rozvoja elektromobility sú palivá s vyšším podielom biopalív (E85, ED95, B100) najdostupnejším a cenovo výhodným nástrojom na dekarbonizáciu nákladnej a autobusovej, ale aj osobnej dopravy. Oslobodenie od daní je pre tieto typy palív potrebné vzhľadom na vysoké úspory emisií jemných prachových častíc a skleníkových plynov.

4. Zásadná pripomienka k časti stanovisko Slovenskej republiky k článku 16“

Navrhujeme v návrhu smernice Rady 2003/96/ES ponechať písm. c) v pôvodnom čl. 15 Smernice (súčasný čl. 16), ktorého predmetom bolo oslobodenie od daní alebo zníženia úrovne zdaňovania na: c) energetické výrobky a elektrinu používanú na kombinovanú výrobu tepla a elektriny a vypustiť znenie čl. 17 písm. a)

Odôvodnenie:

Podporujeme snahu EÚ v oblasti environmentálnej politiky, avšak pre zachovanie konkurencieschopnosti a správneho fungovania vnútorného trhu EÚ navrhujeme ponechanie oslobodenia energetických výrobkov a elektriny používaných na kombinovanú výrobu elektriny a tepla.

5. Zásadná pripomienka k časti stanovisko Slovenskej republiky k článku 31“

Znenie stanoviska Slovenskej republiky k článku 31 navrhujeme nahradiť nasledovným znením: „SR má za to, že pri stanovení minimálnych sadzieb daní je potrebné reflektovať reálne úspory emisií v porovnaní s fosílnymi palivami.“

Odôvodnenie:

Podľa súčasného návrhu udržateľné biopalivá, ktoré dosahujú v priemere cca 70% úspory emisií v porovnaní s fosílnymi palivami, majú nastavenú minimálnu daňovú sadzbu na úrovni 50% sadzby pre fosílnu palivá, zatiaľ čo pokročilé biopalivá, obnoviteľné palivá nebiologického pôvodu a elektrina majú navrhovanú až o 98,6 % nižšiu minimálnu sadzbu v porovnaní s fosílnymi palivami. Minimálna daňová sadzba jednotlivých typov obnoviteľných palív by mala reflektovať ich dosahované úspory emisií v porovnaní s fosílnymi palivami.

6. Zásadná pripomienka k časti Príloha I – Environmentálne hodnotenie“

Environmentálny rebríček by mal lepšie odrážať environmentálne vlastnosti zemného plynu v porovnaní s ropou a uhlím.

Odôvodnenie:

Domnievame sa, že environmentálne hodnotenie zavedené článkom 5 a špecifikované v prílohe I dostatočne nezohľadňuje environmentálne vlastnosti zemného plynu. Podľa návrhu by sa minimálna sadzba dane na zemný plyn používaný ako vykurovacie palivo štvornásobne zvýšila zo súčasných 0,15 EUR/GJ na 0,6 EUR/GJ v roku 2023 s ďalším zvýšením o 50 % až na 0,9 EUR/GJ do roku 2033, čím sa zemný plyn dostane na rovnakú úroveň ako ostatné viac znečisťujúce palivá. Toto nediferencované zaobchádzanie

neuznáva úlohu zemného plynu v energetickom prechode. Navrhované poradie nadmerne penalizuje zemný plyn v porovnaní s ropnými produktmi (ekologické vlastnosti zemného plynu a LNG zahŕňajú nielen zníženie emisií skleníkových plynov, ale aj zníženie iných znečisťujúcich látok). Okrem toho hodnotenie primerane neodráža rôznu úlohu, ktorú bude zohrávať zemný plyn pri energetickej transformácii v rôznych členských štátoch EÚ s prihliadnutím na ich sociálnoekonomickú situáciu. Napokon, ak sa predpokladá prechodné obdobie pre zemný plyn, mal by existovať mechanizmus na predĺženie jeho trvania.

7. Zásadná pripomienka k časti Príloha I

V stanovisku Slovenskej republiky k prílohe I navrhujeme na konci doplniť novú poslednú vetu v znení: „SR má zároveň za to, že je potrebné zahrnúť udržateľné biopalivá z potravinárskych a krmovinárskych plodín (1G biopalivá) do kategórie „udržateľných biopalív“.“.

Odôvodnenie:

Vylúčenie udržateľných biopalív z potravinárskych a krmovinárskych plodín (1G biopalivá) z tejto kategórie a postupný nárast ich minimálnej daňovej sadzby až na úroveň fosílnych palív je v protiklade s ustanoveniami Smernice o využití obnoviteľných zdrojov energie č. 2018/2001 (REDII). Táto definuje striktné kritériá trvalej udržateľnosti včítane minimálnych úspor emisií pre všetky biopalivá, ktoré sa započítavajú voči cieľom podielov obnoviteľnej energie. Potenciálne kontroverzie ohľadom 1G biopalív už Európska Komisia vyriešila v r. 2019 prijatím Delegovaného aktu o biopalivách s vysokým nepriamym rizikom využívania pôdy, na základe ktorého sa postupne do r. 2030 vylúči použitie biopalív vyrobených na báze palmového oleja. V Správe o pokroku v používaní obnoviteľnej energie za rok 2020 Komisia opätovne potvrdila neexistenciu súvislosti medzi rastom cien potravín a dopytom po biopalivách v EÚ, ako aj veľmi nízky environmentálny vplyv výroby 1G biopalív v EÚ. Udržateľné 1G biopalivá predstavujú v podmienkach SR takmer 90% obnoviteľných zdrojov energie v doprave a sú jediným široko dostupným a cenovo výhodným nástrojom na znižovanie závislosti na fosílnych palivách a dekarbonizáciu dopravy.

8. Zásadná pripomienka k časti „13. Pozícia/vyjednávacia inštrukcia k predkladaným návrhu“

Vítame výhradu SR na preskúmania celého návrhu smernice o zdaňovaní energie z dôvodu, že viaceré z opatrení sú nedopracované a ich prijatie v súčasnej podobe by spôsobilo enormné náklady, ktoré by mali výrazné negatívne dopady nielen ekonomické, sociálne, ale aj z pohľadu zhodnotenia dopadov na konkurencieschopnosť slovenskej priemyselnej výroby a energetiky.

Odôvodnenie:

Podporujeme možnosť oslobodenia od dane alebo zníženia dane na určité účely, avšak pravidlá upravujúce zníženie a oslobodenie od dane pre určité výrobky, použitia a domácnosti musia byť dostatočne flexibilné, aby umožnili členským štátom definovať riešenia na mieru, berúc do úvahy sociálnoekonomické a environmentálne výzvy, ktorým SR čelí.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2021/455>